

UCHWAŁA NR XIX/282/2020
RADY MIEJSKIEJ W SUPRAŚLU
z dnia 19 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021 – 2024

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.713) w związku z art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2019 poz.1507, poz. 1622, poz. 1690, poz. 1818, poz. 2473) oraz art.6 ust.2pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz.218, poz. 956) - uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021 – 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
mgr Monika Suszczyńska

Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021 – 2024

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie, zwana też przemocą domową, to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, za które kodeks karny przewiduje karę pozbawienia wolności.

Przemoc domowa jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych ofiar oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie; począwszy od charakteryzującego ofiary zespołu stresu pourazowego (PTSD), poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, w tym szczególnie niebezpieczne dla otoczenia zachowania agresywne, a także uzależnienia.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania placówek zajmujących się pomocą rodzinie i dziecku oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Współpraca dotyczyć powinna wszystkich aspektów problemu, poczynając od jego diagnozy, poprzez odpowiednie interwencje, a następnie łagodzenie i terapię urazowych skutków domowego znęcania.

II. Określenie problemu

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Może nieść ze sobą tragiczne skutki psychospołeczne, w skrajnych przypadkach prowadzi do poważnych okaleczeń, a nawet zabójstw.

Ofiarami przemocy domowej są najczęściej osoby słabsze w rodzinie; kobiety, dzieci, osoby chore, niedołążne i niepełnosprawne.

PRZEMOC, wg definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to: **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub**

gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób przemocą dotkniętych.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.
- psychiczna – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
- materialna – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
- seksualna – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- zaniechanie – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniechaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodlane, odarte z godności.

Zjawisko przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” i „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Sprawca, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między ofiarą i sprawcą, na odczuwane przez ofiary skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiają zachowania przemocowe.

W bezpośrednim kontakcie z ofiarami czy sprawcami przemocy w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Znajomość psychologicznych mechanizmów przemocy i interakcji między ofiarą a sprawcą może pomóc przedstawicielowi organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w zrozumieniu zachowania ofiar i manipulacji ze strony sprawcy. Osoby poszkodowane często też nie są w stanie przejść przez skomplikowane i długotrwałe procedury prawne bez odpowiedniego wsparcia i pomocy psychologicznej.

Oznacza to, że każda osoba podejmująca się pracy z ofiarami czy sprawcami przemocy powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

Na terenie Gminy Supraśl przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami na osobę w rodzinie, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej występują w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać na policji, w sądzie czy informować o tym pracownika socjalnego. Mają nadzieję, że sprawca przemocy zmieni swoje postępowanie i dlatego godzą się, aby przemoc ta trwała. Tylko zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczenie wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

III. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.)
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 z późn. zm.)
3. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.)
4. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2019r., poz.852 z późn. zm.)

Program jest spójny z Programami:

1. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Supraśl
2. Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Supraśl
3. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Gminnym Systemem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

IV. Zasoby gminy:

Na terenie Gminy Supraśl funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Posterunek Policji,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto wiele instytucji i organizacji istniejących na terenie Gminy Supraśl ze zjawiskiem przemocy i jego skutkami spotyka się w codziennej działalności. Są to m.in.:

- Placówki oświatowe – szkoły i przedszkola,
- Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień
- Świetlica socjoterapeutyczna,
- Placówki służby zdrowia,

Poza terenem Gminy Supraśl mają siedziby :

- Białostocki Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Sąd Rejonowy, Prokuratura,
- Służba kuratorska.

Planując działania pomocowe w ramach programu przyjęto założenie, że tylko **kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy**

w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.

Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących pracownikami różnych instytucji i służb. Praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca pomiędzy różnymi służbami stanowić powinny podstawę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który m.in. składać będą się zespół i koordynator ds. przeciwdziałania przemocy oraz doraźne zespoły interwencyjne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, każdy specjalista powinien umieć identyfikować przemoc, mieć wiedzę i umiejętności związane potrzebne do podjęcia skutecznej interwencji. Powinien znać kompetencje i zasady działania instytucji oraz służb pomagających rodzinie i dziecku oraz zasady współpracy jakie te instytucje i służby wypracowały między sobą.

V. Cele Programu:

Cele strategiczne:

1. Sukcesywne ograniczanie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację w tym zakresie na terenie Miasta i Gminy Supraśl.
2. Wsparcie osób doznających przemocy poprzez stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy.
3. Oddziaływania ukierunkowane na sprawców przemocy.

Cele szczegółowe:

Cele strategiczne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowane będą poprzez podejmowanie działań w następujących obszarach:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Supraśl na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy ofiarom przemocy oraz członkom ich rodzin.

6. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Supraśl.

7. Podniesienie skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy.

VI. Działania i sposoby realizacji:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

- A) Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, GKPiRPA, z Placówek Oświatowych, Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców),
- B) przygotowywanie raportów o przemocy w rodzinie, zasobach środowiska lokalnego i potrzebach szkoleniowych,
- C) monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy.

2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy

- A) prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej (lokalna prasa, internet) na temat zjawiska przemocy, jej skutków oraz możliwości jej przeciwdziałania,
- B) przygotowanie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy (rodzaj świadczonej pomocy, dokładny adres, godziny przyjęć) i umieszczenie ich w miejscach ogólnodostępnych,
- C) przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc zawierających informacje o możliwej do uzyskania pomocy.

3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców

- A) realizacja programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i nauczycieli.
- B) realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem wychowywania bez przemocy (warsztaty umiejętności wychowawczych, szkoły dla rodziców).

4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- A) Udział pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w szkoleniach, podnoszących ich wiedzę i umiejętności związane ze świadczeniem pomocy ofiarom przemocy oraz skutecznymi działaniami interwencyjnymi wobec sprawców przemocy.

5. Zapewnienie kompleksowej pomocy ofiarom przemocy oraz członkom ich rodzin

- A) praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą
- B) zatrudnienie psychologa/ terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień w celu udostępnienia konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
- C) zapewnienie pomocy psychologicznej indywidualnej i grupowej dla dzieci i młodzieży będących świadkami i/lub ofiarami przemocy domowej;
- D) praca socjalna i pomoc materialna osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą dostosowana do potrzeb, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.
- E) podjęcie działań zmierzających do zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

6. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Supraślu

- A) wypracowanie procedur współpracy pomiędzy służbami i instytucjami wchodzącymi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, funkcjonującymi na terenie Gminy Supraśl na rzecz efektywnego monitorowania i przeciwdziałania przemocy;
- B) umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami

7. Podniesienie skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy

- A) praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ze sprawcami przemocy
- B) kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

VII. PODSTAWOWE ZADANIA

Lp.	Tematy	Zadania	Termin	Odp.za realizację
Tworzenie gminnego sytemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
	<p>Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy, - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy, - wypracowanie procedur współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się przemocą 	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
	<p>Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - procedura „Niebieskiej Karty” - zatrudnienie psychologa w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień na potrzeby osób lub rodzin dotkniętych przemocą, - określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk 	Na bieżąco	<p>Zespół Interdyscyplinarny, Policja, GKPiRPA, MOPS, Sąd Rejonowy, kuratorzy</p>

		m.in. kierowanie wniosków do sądu, kierowanie do punktu konsultacyjnego ds. uzależnień.		
	Podwyższenie umiejętności kadry podmiotów lokalnych.	- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków GKPiRPA, dzielnicowych policji, członków ZI	Na bieżąco	Kierownik MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKPiRPA,
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	- prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych, - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nie agresywnym.	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, GKPiRPA, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe Parafie
	realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem wychowywania bez przemocy	- warsztaty umiejętności wychowawczych, - szkoły dla rodziców,	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, GKPiRPA, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe Parafie
	Przygotowanie i udostępnianie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.	rozpowszechnienie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie za pośrednictwem internetu, prasy lokalnej, tablic ogłoszeń,	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS, GKPiRPA, Placówki Oświatowe, Służba zdrowia, Policja, Parafie, sołtysi, organizacje Pozarządowe

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Supraśl, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCA RADY
mgr Monika Suszczyńska

